

မာတိကာ

- အမှာစာ

ပထမတွဲ

ဗမာမြို့ပြလူ့အဖွဲ့အစည်း ယဉ်ကျေးမှု

- ၁။ ပထဝီဝင် ဖြန့်ကြက်မှု။ ။ တိုင်းပြည်ရဲ့ စရိုက် သဘာဝ။ ရာသီဥတု။ ဧရာဝတီမြစ်ကြီး။ ရေနံ တွင်းများ။ သံလွင်နဲ့ အခြားမြစ်များ။ သစ်တော များ။ သစ်ပင်များ။ သတ္တုများ။ သယံဇာတများ။ တိရစ္ဆာန်များ။ ဗမာလူမျိုးစုအမျိုးမျိုး။ ဗမာနိုင်ငံရဲ့ စရိုက်သဘာဝ။
- ၂။ ပြီးပြည့်စုံတဲ့ တကယ့်ဘုရင်။ အားကြီးသူက မင်း မူရေးဝါဒရဲ့ သာဓကများ။ ကမ္ဘည်းတင် ဘွဲ့ထူး များ။ အစိုးရရဲ့ ပုံစံများ။ ရုံးပြင်ကနားများ။ တရား လွှတ်တော်များ။ သူတို့ရဲ့ မတရားမှုများ။ ဥပမာ သာဓကများ။ ပြီးပြည့်စုံတဲ့ ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုချက် ကျမ်းစာအုပ်။ ကျမ်းသစ္စာ ကျိန်ဆိုချက်။ ဥပဒေ။ ရဲများ။ ဝင်ငွေ။ ရေနံဓာတ်ဆီ။ မိသားစု။ အခွန်အခ များ။ သွင်းကုန်နဲ့ ထုတ်ကုန်များ။ မျှော်လင့်ချက်။

က ၃။
၃
၄
၄
၅
၂၂
၆

စစ်တပ်။ ကိရိယာတန်ဆာပလာများ။ သူရဲဘော ကြောင်ခြင်း။ ချီတက်ခြင်း။ မထိခိုက် မရှုံးနိမ့်ခြင်း။ စည်းကမ်း။ စစ်ရဲ့စရိုက်။ ဆင်ဖြူတော်များ။ ခပ် စောစော ခရီးသွားများရဲ့ ဖော်ပြချက်။ ယင်းရဲ့ မြင့်မားတဲ့ ခန့်မှန်းချက်။ စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်း။ ဈာပန။ စကြဝဠာဗေဒ။ ဗမာတို့ရဲ့ ငရဲ။ "ဟေးဆီးယောဒ်" ရဲ့ နတ် အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်ချက်။ ဗုဒ္ဓ။ ဂေါတမ။ ဗုဒ္ဓဝင်သမိုင်း။ ဗုဒ္ဓဝါဒ။ ဘုန်းတော်ကြီးများ။ သံဃာ ကျောင်းတော်များ။ ပြည်မြို့အနီးက လျှို့ဝှက် ဆန်းကြယ်တဲ့ လိုဏ်ဂူ။ ဘုရားပုထိုးစေတီများ။ မှင်္ဂလာအခမ်းအနားများ။ ဈာပန။ နိဂုံးမှတ်ချက်များ။

၄။ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ လက်ရေးမူ ကျောက်စာ များ၊ အပိုရာဇပုံ (Aporazabon) အယူသီးမှုများ၊ မြင့်မြတ်တင့်တယ်မှု၊ နက္ခတ္တဗေဒ၊ အချိန်ကို ပိုင်း ခြားခြင်း။

၅။ ငွေကြေး။ အခြင်အတွယ်။ ကုန်ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ရေး။ ဆိပ်ကမ်းများ။ ကျွန်းသစ်။ အိမ်များ။ ဆည်မြောင်း။ အဝတ်အဆင်။ အစားအသောက်။ လက်ထပ်ခြင်း။ ကလေးမွေးနေ့ပွဲများ။ ဈာပနများ။ အနုပညာရပ်များ။ ကျွန်စနစ်များ။ အတီးအမှုတ် အကအခုန်။ စစ်တုရင်။ ကစားပွဲ။ ဂီတ။ မီးရှူး မီးပန်း။

၆။ ရှေးဟောင်းရာဇဝင်။ ပဲခူး။ ဗမာတို့ရဲ့ စရိုက် သဘာဝ လက္ခဏာ။ နိဂုံးချုပ်ထားတဲ့ ရောင်ပြန် ဟပ်ချက်များ။

ဒုတိယတွဲ

ဗမာပြည်ရဲ့သမိုင်း

- ၁။ ၁၆၈၇ - ၁၇၆၀
အလောင်းဘုရား။ ။ စတုတ္ထ ဗမာနိုင်ငံတော်ကို တည်ထောင်သူ
- ၂။ ၁၇၆၀ - ၁၈၁၉
နောင်တော်ဘုရား။ ဆင်ဖြူရှင်။ စဉ့်ကူးစား။ ပုန်း ခိုစား (ဗဒုံမင်း) ခေါ် မင်းတရားကြီး
- ၃။ ၁၇၆၀ - ၁၈၂၄
ဗြိတိသျှက အင်းဝနဲ့ နှစ်ပါးသွားခြင်း။ အဲလ်ဗ်(စ်) ရဲ့ မစ်ရှင်အဖွဲ့။ ဆိုင်းရဲ့ မစ်ရှင်အဖွဲ့။ ကန်းနင်း။ မြေးတော်နန်းစံတယ်။ ဗမာ့စစ်ပွဲ ထကြွလာခြင်း။ တရားဝင် ကျူးကျော်ခြင်းရဲ့ မူလအစ။ ကချာကို အန္တရာယ် ဇုန်ထဲမှ ပြောင်းရွှေ့ကယ်ထုတ်ခြင်း
- ၄။ ၁၈၂၄
မဟာဗန္ဓုလ။ ကပ္ပတိန် နော်တန်ရဲ့ တပ်ဆုတ်မှု။ "ရာမူး" ကျဆုံးခန်း။ ဗမာတွေရဲ့ တွန်းလှန်မှု။ စစ်ပွဲရဲ့ အရေးပါမှုကို ဗမာတွေ အသိ။ ရန်ကုန် သို့ စူးစမ်းလေ့လာရေးခရီး ထွက်လာခြင်း။ ရန်ကုန် အကြောင်း ဖော်ကျူးချက်။
- ၅။ ၁၈၂၄
ရန်ကုန်သို့ရောက်ရှိခြင်း။ မြို့တော်ကို သိမ်းယူပြီး တပ်ဖွဲ့များ နေရာယူခြင်း။ အနီးအနားတစ်ဝိုက်မှ ပြည်နယ်များ။ အင်းဝဘုရင်ရဲ့ ယုံကြည်ချက်။ Jorazong သစ်လုံးခံတပ်ကို တိုက်ခိုက်ခြင်း။ ဗမာ

၄
၆
၈
၉

၁၀၃
၁၀၄
၁၃၂
၁၄၂
၁၅၄
၁၆၇

သံရုံး။ ကြည့်မြင်တိုင်ကို သိမ်းပိုက်ခြင်း။ မဒရပ်မှ တပ်ဖွဲ့အလုံးအရင်းများ။ စစ်တပ်အတွင်း ဖျားနာ ခြင်းများ။ ဗြိတိသျှစစ်သားများရဲ့ တောင့်ခံနိုင်မှု။

၆။ ၁၈၂၄
ဗမာတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ပက်ပင်းတိုးခြင်း။ ကမာရွတ်ကို သိမ်းယူခြင်း။ သန်လျင်ကို သိမ်းခြင်း။ ဒလမှာ မှန်တိုင်းထန်ခြင်း။ တနင်္သာရီခရိုင်ကို အောင်နိုင် ခြင်း။ "အနိုင်မခံ" တပ်ဖွဲ့များ။

၇။ ၁၈၂၄ - ၁၈၂၅
ကျိုက္ကလို့ တိုက်ပွဲ။ ထန်းတစ်ပင်။ မဟာဗန္ဓုလ။ ဗြိတိသျှရဲ့ အောင်မြင်မှုများ။ မဟာဗန္ဓုလ စိတ် ရှုပ်ထွေးသွားခြင်း။ အတွင်းနယ်ထဲသို့ ကမ္ဘိဘဲတပ် များ ချီတက်လာခြင်း။ ဓနုဖြူသို့ ဆိုက်ရောက်ပြီး တွန်းလှန်မှုများ။ မဟာဗန္ဓုလ ကျဆုံးခန်း။ ဓနုဖြူ ကို သိမ်းပိုက်ပြီး

၈။ ၁၈၂၅ - ၁၈၂၆
ပြည်မြို့သို့ ဆိုက်ရောက်ခြင်း။ အင်္ဂလိပ်ရဲ့ စည်း မျဉ်းဥပဒေအောက်မှ ပြည်မြို့။ ဗမာစစ်တပ်များ ပြန်လည် စုရုံးဖွဲ့စည်းခြင်း။ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး (Meaday) တိုက်ပွဲ။ (Melloon) ရန္တပို။ ငြိမ်းချမ်းရေး စာချုပ်။

၁၇၈
၁၈၆
၁၉၂

